

STENOGRAMA
ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 23 iunie 2017

SUMAR

1.	Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (<i>Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.</i>)	2
2.	Proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova – art.3, Capitolul III¹ ș. a.; Legea cu privire la migrația de muncă – art.3</i>). Nr. 387 din 28.09.2016. Lectura II. (Pro – 56) (Raportor – Roman Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică)	5 – 6 38 – 39
3.	Proiectul de Lege cu privire la prevenirea și combaterea terorismului. Nr. 360 din 05.09.2016. Lectura II. (Pro – 56) (Raportor – Roman Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică)	6 38
4.	Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Codul penal – art.134¹¹, 279¹, 279³; Codul de procedură penală – art.132⁸, 134²</i>). Nr. 366 din 13.09.2016. Lectura II. (Pro – 51) (Raportor – Roman Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică)	6 – 7 37 – 38
5.	Proiectul de Lege privind Concepția securității informaționale a Republicii Moldova. Nr. 396 din 10.10.2016. Lectura I. (Pro – majoritatea) (Raportor – Alexandru Balan, director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate)	7 – 30 36
6.	Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 25 februarie 1998 (<i>art.11, 15, 38</i>). Nr. 136 din 04.04.2016. Lectura II. (Pro – 81) (Raportor – Radu Mudreac, președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară)	30 – 33 36 – 37
7.	Proiectul de Lege privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare. Nr. 55 din 09.03.2017. Lectura I. (Pro – majoritatea) (Raportor – Vasile Luca, viceministru al agriculturii și industriei alimentare)	34 – 36 39 – 50
8.	Prezentarea informației referitor la măsurile întreprinse de minister pentru întreținerea drumurilor naționale care au fost	50 – 52

<p>recent reparate – răspuns domnului deputat Iurie Țap la întrebarea adresată în ședința plenară din data de 9 iunie 2017.</p> <p>(Raportor – Sergiu Bucătaru, viceministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor)</p>	
--	--

Ședința începe la ora 10.08.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președinte al Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc și domnul Iurie Leancă, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Bună dimineața.

Vă rog foarte mult să vă luați locul.

Iar Secretariatul îl rugăm să ne anunțe prezența.

Domnul Maxim Ganaciuc – *șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:*

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 deputați, și-au înregistrat prezența 85 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Mizdrenco Irina – concediu medical, Creangă Ștefan – cerere, Cosoi Petru – cerere, Știrbate Petru – cerere, Greceanii Zinaida – cerere, Țârdea Bogdat – cerere, Dîrda Iurie – cerere, Ogor Oleg – cerere, Bolea Vasile – cerere, Șupac Inna – cerere, Ghimpu Mihai – concediu medical, Mitriuc Ghenadi – cerere, Nesterovschi Alexandr – cerere, Voronin Vladimir, Bodnarenco Elena, Andronachi Vladimir.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Avem cvorumul, putem începe ședința. Înainte, însă, să onorăm Drapelul de Stat. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Dragi colegi,

Înainte de a începe ședința prin a examina și dezbate subiectele care sînt pe ordinea de zi de astăzi, aprobată ieri, dați-mi voie să fac cîteva anunțuri, și anume 27 de ani în urmă, la 23 iunie 1990, deputații Sovietului Suprem, pe atunci, al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești de legislatura a XII-a în cadrul primei sesiuni au adoptat Declarația de suveranitate a Republicii Moldova. Deci 27 de ani în urmă a fost declarată Republica Moldova stat suveran.

De asemenea, astăzi se marchează și se sărbătorește Ziua profesională a funcționarului public. O decizie în acest sens a fost luată de Guvernul Republicii

Moldova la 4 aprilie 2012, ținând cont de prevederile Rezoluției din 20 decembrie 2002 a Adunării Generale a Națiunilor Unite privind desemnarea zilei de 23 iunie Ziua Națiunilor Unite pentru Serviciul Public.

Dragi colegi,

Funcționarii publici nu sînt cea mai alintată categorie de lucrători în Republica Moldova, în același timp pe umerii lor uneori sînt misiuni destul de grele, luînd în considerare limitările în care noi sîntem, totuși, trebuie să apreciem și să aducem recunoștință funcționarilor publici pentru ceea ce fac ei.

Le mulțumim foarte mult. (*Aplauze.*) Și, într-adevăr, merită aplauze.

Vă mulțumim.

În continuare, înțeleg că sînt unele anunțuri din partea fracțiunilor.

Domnule Țap,

Vă rog frumos.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Președinte,

Pornind de la faptul că ieri din considerente, motive obiective Ora Guvernului nu a putut fi realizată și totuși ținînd cont și de faptul că săptămîna trecută iarăși din motive obiective ședința n-a avut loc, solicitarea sau propunerea mea ar fi să introducem pentru ziua de astăzi, pentru a putea realiza sarcinile privind controlul parlamentar. Și Secretariatul General să anunțe respectiv structurile care ar trebui să prezinte informații.

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Rugăm frumos Secretariatul să pregătească toată informația legată de Ora Guvernului și să vedem dacă poate fi organizată sau să fie organizată astăzi la sfîrșitul ședinței plenului.

Domnule Apostol,

Vă rog frumos.

Domnul Ion Apostol:

Domnule Președinte,

Mult stimați deputați,

Vreau să precizez ceva. Ziua suveranității, la 23 iunie 1990, nu este doar pur și simplu o zi a suveranității, este prima victorie a românilor basarabeni în lupta lor pentru desprinderea de imperiul rus și este prima piatră de temelie care a asigurat independența din 1991, care, sperăm, va fi fundamentul viitoarei uniri a Republicii Moldova cu România. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Juravschi,

Vreți și dumneavoastră să ne spuneți ceva despre suveranitatea în sport?

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Nicolae Juravschi:

Mersi mult, domnule Președinte.

Astăzi este și Ziua Internațională Olimpică. Și cu acest prilej vreau să felicit, din numele tuturor parlamentarilor și din numele nostru, toți olimpicii Republicii Moldova și să le dorim mult succes și să ne reprezinte cu demnitate țara noastră.

Domnul Andrian Candu:

Cred că și sportivii noștri merită aplauze. (*Aplauze.*)

Și vă mulțumim foarte mult.

Și în continuare, domnul Batrîncea.

Astăzi e ziua internațională, cumva, a socialiștilor? (*Rîsete în sală.*)

Vă rog frumos, domnule Batrîncea, poftiți.

Domnul Vlad Batrîncea:

Bună dimineața, stimați colegi.

Domnule Președinte,

Deci o întrebare de procedură. Chiar a ieșit un pic din comun o situație. În această sală nu avem un coleg deja de trei – patru ședințe, care în loc să lucreze aici ca și deputat în Parlament, asigură activitatea Primăriei municipiului Chișinău: drumuri, „otcaturi”, gunoi ș.a.m.d., inclusiv controlează și finanțele municipale.

Și întrebarea este: domnul Ghimpu va primi pentru lunile mai, iunie salariu ca și deputat sau ca și Primar General? Este important ca noi să știm pentru ce primește această persoană salariu.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Batrîncea,

Vă rog foarte mult, noi sîntem în cadrul plenului Parlamentului și avem și norme de etică, dar avem și Regulament. Dacă aveți întrebări cu privire la absența unui deputat sau altuia, există Secretariatul care vă poate da absolut toată informația, căci absolut totul se înregistrează, inclusiv cînd dumneavoastră sînteți absent, la fel, se înregistrează.

Vă rog frumos, în continuare, colegii liberali au dreptul la replică, pentru că ați vorbit despre liderul fracțiunii și al partidului.

Vă rog frumos, domnule Apostol, foarte scurt în limitele și în normele eticii. Trei minute la dispoziție.

Domnul Ion Apostol:

Eu văd că unii au scăpări de memorie, dar îi iert pentru asta. Mai bine ar avea grijă de vacanța de lux a lui Dodon în Turcia. Și să aibă grijă să-i angajeze un mediator pentru ca să învețe bine geografia, ca să nu încurce capitala Istanbul cu Ankara.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc frumos.

Și în continuare, îl rugăm foarte mult pe domnul Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezinte raportul comisiei la primul subiect, și anume **proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative. Examinăm, dragi colegi, și dezbatem în continuare în lectura a doua proiectul nr.387 din 28 septembrie 2016.**

Vă propun ora votului la ora 11.00.

Vă rugăm, domnule Boțan, poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Andrian Candu și expune următoarele.

Proiectul de lege a fost aprobat în primă lectură în cadrul ședinței plenare din 24 februarie 2017. Pe marginea proiectului nominalizat au fost înaintate un șir de amendamente care au fost examinate, iar decizia membrilor comisiei se conține în sinteza amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor, care este parte componentă a prezentului raport. Proiectul, de asemenea, a fost supus redactării din punctul de vedere al corectitudinii lingvistice.

În contextul celor expuse, în rezultatul dezbaterilor, membrii Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică au propus, cu votul unanim, examinarea și adoptarea proiectului de lege în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Boțan,

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule președinte,

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult.

Încheiem aici dezbaterile la proiectul nr.387 din 28 septembrie 2016, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Și vom reveni la procedura de vot, precum am agreat, la ora 11.00.

Și în continuare, domnule Boțan, vă rugăm foarte mult să ne prezentați și **proiectul de Lege cu privire la prevenirea și combaterea terorismului. Proiectul nr.360 din 5 septembrie 2016. La fel, proiect aflat în lectura a doua în procedura comisiei.**

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Stimați deputați,

Onorată asistență,

În conformitate cu Regulamentul Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică sesizată în fond prezintă spre examinare și dezbateri plenului Parlamentului propunerile și obiecțiile parvenite din partea deputaților, comisiilor parlamentare permanente și Direcției generale juridice asupra proiectului de Lege cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, înaintat spre examinare Parlamentului de către Guvern.

Sinteza amendamentelor, precum și proiectul de lege redactat, în corespundere cu decizia argumentată a comisiei, sînt parte integrantă a prezentului raport.

Reieșind din cele expuse, comisia solicită plenului Parlamentului examinarea și adoptarea prezentului proiect de lege în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Boțan.

Se pare că nu sînt întrebări nici de această dată la acest proiect de lege.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul de Lege cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, proiectul nr.360 din 5 septembrie 2016.

Vom reveni la procedura de vot.

Iar între timp, domnule Boțan, vă rugăm frumos să ne prezentați proiectul nr.366 din 13 septembrie 2016. Mai bine zis, raportul comisiei pentru lectura a doua la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Domnul Roman Boțan:

În conformitate cu Regulamentul Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică sesizată în fond a examinat proiectul în cauză.

Sinteza amendamentelor, precum și proiectul de lege redactat, în corespundere cu decizia argumentată a comisiei, sînt parte integrantă a prezentului raport.

Reieșind din cele expuse, comisia solicită plenului Parlamentului examinarea și adoptarea prezentului proiect de lege în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și nici la acest proiect de lege nu sînt întrebări în adresa comisiei pentru lectura a doua.

Iată de ce, încheiem dezbaterile la proiectul nr.366 din 13 septembrie 2016.

Și revenim la procedura de vot la ora 11.00.

Și în continuare, vă rugăm foarte mult să ne prezentați subiectul nr.5 de pe ordinea de zi, proiectul nr.396 din 10 octombrie 2016, proiectul de Lege privind Concepția securității informaționale a Republicii Moldova.

Dar, cer scuze, domnule Boțan,

Este pentru primă lectură și trebuie, inițial, autorul să ne prezinte.

Vă mulțumim foarte mult.

Îl rugăm pe domnul Balan, director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate, să ne prezinte acest proiect de lege în plenul Parlamentului.

Vă invităm la tribuna principală.

Domnul Alexandru Balan – *director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate:*

Bună ziua, stimate Președinte.

Bună ziua, stimați deputați.

Prin prezentul vreau să vă ofer atenției proiectul Concepției securității informaționale.

Pe parcursul ultimilor ani a crescut semnificativ necesitatea unei abordări complexe și eficiente a procesului de asigurare a securității spațiului informațional național, inclusiv a obiectivelor naționale de transport, comunicații, sistemului energetic, sistemelor informaționale și rețelelor de comunicații electronice, a pieței financiar-bancare, domeniului fiscal, vamal, investițional, ramurilor principale ale economiei naționale și a relațiilor externe, altor obiective vitale de importanță strategică, precum și securitatea națională, a procesului de asigurare și protecție a informației atribuite la secret de stat, de prevenire și combatere a criminalității informatice, extremismului și terorismului în spațiul informațional.

Importanța problemei a fost conturată în Concepția securității naționale și Strategia securității naționale a Republicii Moldova, stabilind obiectivele

sistemului de securitate națională, au reflectat atât amenințările în domeniul tehnologiei informaționale, precum și asigurarea securității informaționale.

Perfecționarea bazei normative în domeniul dat este determinată de elaborarea și consolidarea normativă a anumitor drepturi și obligații ale statului, instituțiilor administrației publice, persoanelor cu funcții de răspundere, organizațiilor care asigură securitatea informațională, mecanismelor de realizare a drepturilor și obligațiilor respective. *(Gălăgie în sală.)*

În contextul Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere la Uniunea Europeană, precum și în consolidarea sistemului de securitate informațională în Republica Moldova și contracarării amenințărilor la adresa securității naționale, Serviciul de Informații și Securitate...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Balan,

Vă rugăm frumos, numai puțin, o pauză.

Dragi colegi,

Dragi colegi,

Vă rog foarte mult, cine nu are interes în privința acestui subiect, vă rugăm, puteți să plecați din sala plenului, eventual, la o cafea, la un ceai sau la discuții în afara ședinței plenului, alți colegi vor să asculte, se interesează de acest subiect și vă rugăm frumos să ne respectăm.

Vă rugăm frumos, domnule Balan, poftiți.

Domnul Alexandru Balan:

Actualmente, sensul confuz al noțiunii de securitate informațională, lipsa unor prevederi concrete privind drepturile și obligațiile diferitor subiecți, lipsa unui mecanism clar de realizare a lor, lipsa răspunderii pentru încălcarea drepturilor în sfera informațională, creează condiții pentru abuzuri din partea subiecților în acest domeniu. Aceasta pune în pericol drepturile și interesele legale ale cetățenilor, societății și a statului în sfera informațională și, în consecință, – securitatea națională.

Proiectul determină scopurile, principiile și sarcinile de activitate ale organelor administrației publice în domeniul de referință, componentele securității informaționale, stabilește pericolele de bază pentru securitatea informațională, clasificându-le după obiectul asupra căruia atentează, sursele externe și interne ale acestor pericole, propune măsuri de realizare a securității informaționale a Republicii Moldova.

După aprobare, concepția va servi drept bază în domeniul asigurării informaționale și actelor normative corespunzătoare, perfecționarea și coordonarea activității autorităților publice, întocmirea programelor sectoriale de asigurare a securității informaționale, precum și crearea unui sistem unic de protecție a

informației ce întrunește măsurile legale, organizaționale, tehnice, tehnologice și fizice de protecție.

Considerăm că aprobarea prezentului proiect are o importanță deosebită pentru crearea sistemului securității informaționale în Republica Moldova, precum și pentru asigurarea nivelului sporit de dezvoltare în siguranță a sectorului informațional.

În această ordine de idei, solicităm suportul întru susținerea proiectului nominalizat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Și în continuare, întrebări în adresa autorului.

Și prima intervenție din partea domnului Serghei Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule director,

Eu studiez atent proiectul concepției. La secțiunea „Amenințări la securitatea informațională”, atât și la secțiunea „Surse de amenințări la securitatea informațională”, nu am găsit nici o prevedere ce ține de asigurarea securității informaționale a spațiului mediatic, reieșind din provocările din exterior, în special ce ține de propaganda externă.

Și nu întâmplător adresez această întrebare, deoarece în Strategia națională cu privire la securitate, Strategia securității naționale din 2011 noi avem un paragraf separat ce ține de asigurarea securității informaționale unde expres există o prevedere ce ține de asigurarea securității de amenințările mediatice din afara țării.

În Strategie noi avem o astfel de amenințare. Dumneavoastră în concepție, la aceste importante secțiuni, nu menționați absolut deloc despre această problemă, deoarece menționați despre războiul informațional la general, dar nu menționați despre celelalte surse de amenințare mediatice din exterior.

De aceea vreau să vă întreb: unde dumneavoastră în concepție atrageți atenția la acest subiect foarte sensibil? Și dacă nu, atunci poate este cazul să veniți cu o prevedere mai expresă în acest sens.

Vă mulțumesc.

Domnul Alexandru Balan:

Deci ceea ce vă referiți dumneavoastră, stimate domnule deputat, o regăsim în proiectul Legii privind modificarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova și, practic, ele se completează una pe alta și constituie ... și sîntem predispuși pentru a interveni cu suplinirea articolului 38, și anume a instituțiilor abilitate, unde am putea introduce și Consiliul Coordonator al Audiovizualului ca

parte componentă a instituțiilor abilitate pentru asigurarea securității spațiului informațional.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Înțelegerea mea și discuțiile la Biroul permanent au fost că în comisie s-a discutat subiectul legat de forma și procedura cum mergem noi cu acest proiect de lege în continuare.

Inițial autorii au conceput ideea ca lege ordinară, însă se pare că va fi cazul să fie lectura a doua pentru ca deputații să aibă posibilitatea să propună amendamente.

Iată de ce, domnule Sîrbu, dacă o să aveți un astfel de amendament, dumneavoastră o să-l depuneți și comisia îl va examina împreună cu autorii.

În continuare, domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Balan, (*Rumoare în sală.*)

Noi avem, ați făcut și referire, avem Concepția privind securitatea națională, Strategia securității naționale unde avem compartimentele respective. Poate nu sînt suficiente privind acest subiect foarte important ce ține de securitatea informațională.

Nu credeți că ar fi fost bine să dezvoltăm concepția respectivă, strategia și, pe baza lor, să asigurăm cadrul legal, cadrul instituțional, pentru că avem, de regulă, foarte multe documente de politici și foarte ineficiente în acest sens.

Domnul Alexandru Balan:

Domnule Țap,

Vreau să menționez că acest proiect din 2013 tot se înaintează spre discuții, aprobări și evident că tehnologiile informaționale se dezvoltă cu viteză mare și ne impune indispensabil să avem o bază legală, în temeiul căreia am putea noi să ne planificăm și să realizăm activitățile profesionale ale instituției.

Pornim de la un concept, de la o idee, deci de la o bază legală de la care deja, respectiv, concepția și prevede modificările legislative ulterioare pentru consolidare și pentru fortificarea pozițiilor noastre în acest spațiu informațional de protecție.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Iurie Țap:

Mai întîi voi preciza. Eu sînt de acord că concepția sau strategia servește drept temei, bază, doar că spuneam, avem Concepția securității naționale și

strategia respectivă, avem compartimentele respective, poate să le dezvoltăm acolo, să nu mai venim cu o concepție nouă și pe baza lor să o facem. Aceasta era întrebarea și propunerea mea.

Bine. Din alt punct de vedere, eu am încercat așa să studiez propunerea dumneavoastră și am foarte multe întrebări și principalul să fac o paranteză. Am bănuieli rezonabile, cum spun juriștii, dar aș putea să insist că nu este o bază bună și aș putea să vă dau ... și în luarea de cuvânt, și citez punctul 10 care spune: „Concepția determină scopurile, principiile și sarcinile de activitate a organelor administrației publice în asigurarea securității informaționale”, mai departe după text.

Acum, mai departe, dacă ne uităm la organizarea sistemului, atenție la punctul 33, dumneavoastră ajungeți departe de tot, componentele de bază ale sistemului de asigurare a securității informaționale sînt: autoritățile puterii legislative, executive, judecătorești.

Și dacă vă uitați peste punctul 34 și mai mult, în același ... deci totuși e vorba de cine se va preocupa de acest segment al securității informaționale așa cum spuneți la obiective. Adică dacă nu corect determinați obiectivele, fiindcă aici spuneți organele administrației publice, iar cînd vorbiți de sistem dumneavoastră, de fapt, vă referiți la toate puterile, la toate autoritățile pe care le avem, nu doar la administrație. Între autorități publice și administrație publică e diferență mare, cerul și pămîntul.

Printre altele, aș putea să vă zic și punctul 40 îmi trezește bănuieli, care autoritate națională va fi SIS-ul, atunci cînd punctul 35 spune că Parlamentul, Executivul, Guvernul, Președintele sînt parte a sistemului, iar autoritatea națională care coordonează va fi SIS-ul, m-ați dat jos absolut. Ori cum? Poate nu vreau să-mi răspundeți ...

Domnule Președinte,

Vreau o luare de cuvânt.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă înscriem cu luare de cuvânt.

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Alexandru Balan:

Domnule deputat,

Vreau să menționez că SIS-ul apare aici în calitate de coordonator cu recomandări, cu sugestii, opinii. Deci acolo unde vedem pericolul noi intervenim cu solicitări, cu soluții, astfel încît fiecare instituție în stat să-și poată exercita activitățile, atribuțiile într-o siguranță și o protecție a circuitului informației, cît și a informațiilor difuzate în spațiul informațional.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule autor,

La secțiunea doi articolul 24 punctul 1 – elaborarea legislației în spațiul informațional, cum e construită această frază, eu înțeleg că noi intrăm în spațiul informațional și acolo elaborăm legislația. Probabil că ați avut în vedere cu privire la spațiul informațional. Asta prima observație.

Și a doua. Deci dumneavoastră scrieți elaborarea legislației. Să înțeleg că la momentul de față nu există legislație absolut referitor la spațiul informațional.

Bănuiesc eu că ar fi trebuit de scris tot așa cum este scris la secțiunea a treia punctul 25, punctul 5 – perfecționarea legislației ce ține de asigurarea securității naționale și tot aici deci perfecționarea legislației ce ține de spațiul informațional.

Mulțumesc.

Domnul Alexandru Balan:

Exact. Aveți dreptate. Deci, într-adevăr, în domeniul respectiv nu există un act normativ, pornim de la concepție și ulterior mergem pe modificări, propuneri și înaintări ale altor acte normative.

Ceea ce ține de formularea exactă în text considerăm că ar putea fi acceptată, dacă expertul mă susține.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Bejan,

Aveți a doua întrebare sau precizare?

Vă mulțumesc.

În continuare, domnul Pistrinciuc.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Într-adevăr, nevoia pentru un astfel de document este foarte mare dacă analizăm inclusiv situația statelor vecine sau mai apropiate cu noi, nu o să dăm exemplul celor mai... democrațiilor mai avansate, o să observăm că toate ele au o doctrină în securitatea informațională, în primul rând.

Noi... dumneavoastră ați numit-o concepție mai general și, din păcate, generalizarea asta ea e peste tot în text. Ai impresia că uneori dumneavoastră scrieți ceva, dar aveți în vedere altceva în spate.

Însă, după noi, sînt omise cîteva lucruri fundamentale pentru astfel de doctrină, fiindcă Republica Moldova nu a avut în 25 de ani de independență, astăzi avem și sărbătoare, o doctrină cu privire la securitatea informațională.

De exemplu, această doctrină trebuie neapărat să aibă, să stabilească clar direcțiile de cine și de ce ne protejăm noi. În concepție asta nu se scrie.

Eu înțeleg diplomația, relațiile. Eu nu zic că, știți, dreapta, stînga, Vest sau Est, dar, în genere, de ce ne protejăm noi? Deci nu există o clară definiție a pericolelor și direcțiilor din care acestea vin.

Într-al doilea rînd, deci dumneavoastră nu definiți inclusiv nivelurile de care noi trebuie să ne apărăm. Este una, de exemplu, astăzi, săptămîna trecută Consiliul Europei ... european, Comisia Europeană a aprobat intenția să înființeze și să recomande statelor-membre să fortifice securitatea cibernetică, da, după toate scandalurile mondiale privind sistemele publice sau private sparse. Iarși aici nu este foarte clar, parcă este accentul pe tehnologii informaționale, dar care domeniu? Nu definim foarte clar care sînt nivelurile de intervenție a acestei legi.

Și cel mai important, este necesară această concepție? Chiar este necesară înainte de o strategie, dar ea trebuie să stabilească cîteva principii de bază.

De exemplu, cadrul instituțional. În Europa deja se creează centre cu privire la analiza informațiilor publice și la războaiele acestea informaționale etc. ... în Țările Baltice etc. De ce nu propunem și noi aici la nivel de doctrină, de concepție să fie creat un astfel de centru?

De ce spun acest lucru? Este lăudabilă intenția că a apărut o astfel de concepție, însă calitatea ei nu va oferi instrumentele necesare Republicii Moldova ca să spună că, uite, pentru prima dată noi avem o doctrină de securitate informațională după care lucrăm și nu-s instituții, nu sînt definiții, nu este clară sursa de unde vin aceste pericole și nivelurile de intervenție.

De aceea recomandarea noastră ar fi ca totuși, eu înțeleg că din 2013 se face, dar poate, nu știu, pînă în lectura a doua sau poate de retras și de venit cu lucrurile spuse pe nume, fără a atinge careva interese geopolitice sau diplomatice, că vorbim de Republica Moldova, dar trebuie să fie clar unde se intervine, fiindcă altfel ea o să fie un instrument teoretic, sună bine, cu multe interpretări.

Și, apropo, încă un punct – buget. Clar trebuie să fie buget ... Republica Moldova trebuie să cheltuiască bani pentru propria securitate informațională, să instituie niște centre. Astăzi securitatea informațională este divizată între dumneavoastră, ministere, CCA, Ministerul Tehnologiilor Informației... ș.a.m.d. Cînd te duci trebuie să umbli pe la jumătate de țară, toți sînt specialiști în securitate informațională, însă noi nu avem dram de securitate informațională.

De aceea, cel mai judicios ar fi să retragem proiectul, să revizuim și să se discute foarte serios, inclusiv să se ia exemplul altor state, că e un subiect fierbinte și avem exemple bune în jurul nostru.

Mersi.

Domnul Alexandru Balan:

Domnule deputat,

Acest proiect evident că derivă din anumite riscuri și pericole care planează asupra statului nostru, cât și celor care ne înconjoară. Dacă există Serviciul de Informații și Securitate cu direcții și subdiviziuni specializate în acest domeniu, ele doar trebuie consolidate, noi capacități și forțe avem. Baza legală, dacă reușim să trecem acest concept, el e un document general de la care urmează să planificăm și să realizăm alte proiecte pe fiecare caz și situație în parte.

Idea de bază pornește de la acele activități informativ-subversive ilegale care parvin atât din centrele subversive, cât și din partea serviciilor speciale străine și toți cunoaștem de acele atacuri cibernetice care au loc, de acele manipulări în masă care tot abil le utilizează diverse centre subversive din exterior, acele organizații extremiste, teroriste care, la fel, utilizează spațiul informațional în vederea derulării activităților ilegale.

Deci noi, ca instituție, considerăm că avem capacitate, avem forțele necesare pentru a ne manifesta și a preveni... Important deci, în baza concepției respective, este sarcina noastră primordială – prevenirea acelor activități subversive împotriva statalității și independenței Republicii Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnule Pistrinciuc, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

O întrebare succintă. Iată ați spus despre atacurile cibernetice, da – un domeniu. Conform concepției pe care o prezentați, care instituție este primordial responsabilă de aceste atacuri cibernetice?

Domnul Alexandru Balan:

Deci coordonatorii sîntem noi – SIS-ul, dar cu abilitățile...

Domnul Vadim Pistrinciuc:

La noi la modă e cuvîntul coordonator, dar trebuie să fie o responsabilitate foarte clară totuși.

Vedeți astăzi dumneavoastră, Ministerul de Interne, CTS, altcineva...

Domnul Alexandru Balan:

Exact.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

... și iarăși ajungem la roata noastră tradițională. Nu e cineva, un centru care să fie responsabil să respingă asta.

Atît. Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Țurcan.

Domnul Vladimir Țurcan:

Mulțumesc.

Stimate domnule autor,

Într-adevăr, este un document foarte important. Dumneavoastră chiar ați menționat că este un fel de temelie pentru a porni mai departe elaborarea și adoptarea altor acte și la nivelul Parlamentului inclusiv. Și, evident, că acest document necesită ca să fie discutat din partea... sau la nivelul mai multor autorități. Dar, în special, conform articolului 12 al Legii cu privire la securitate este clar prevăzut că astfel de strategie, de concepție trebuie să fie discutate evident, dar asta după logică inclusiv reiese, evident și la nivelul Consiliului Suprem de Securitate.

Noi, în cadrul comisiei, vă aduceți aminte, am abordat problema în cauză în decembrie anul 2016 și aș vrea să vă întreb, dacă acest document a trecut prin avizarea Consiliului Suprem de Securitate? Când anume și care este rezultatul?

Domnul Alexandru Balan:

Din câte îmi aduc aminte, avizarea a fost și prin Consiliul Suprem de Securitate, dar, expertul – rog să mă completați.

Domnul Andrian Candu:

Tehnicienii,

Vă rog frumos, ultimul microfon pe rîndul al treilea. Da, este conectat. Este conectat.

Prezentați-vă, vă rog frumos, pentru stenogramă.

Domnul Viorel Malcoci – șef Direcție generală în cadrul Serviciului de Informații și Securitate:

Deci a fost către Consiliul Suprem de Securitate spre avizare, dar din partea Consiliului nu a parvenit aviz.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Poftiți, domnule Țurcan, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Vladimir Țurcan:

Doar ca o precizare. A doua întrebare eu nu am. Eu cred că cu atît mai mult dacă este decizia, și e foarte rezonabilă, ca noi acest proiect să trecem de la nivelul ordinar la nivelul organic, că totuși pînă la prezentarea acestui proiect de lege în

lectura a doua ar fi fost necesar, conform prevederii la care eu am făcut referință, ca acest proiect să fie trecut prin avizarea Consiliului Suprem de Securitate.

Eu înțeleg ca a fost perioada de reorganizare a Consiliului, în cazul dat deja este, activează acest Consiliu și rugămintea ca totuși să fie acest proiect trecut prin acest aviz.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Cobzac.

Domnul Grigore Cobzac:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule autor,

Capitolul II „Dispoziții generale”, secțiunea 1 „Noțiuni principale”. Noțiunea „război informațional”, citesc din text: „confruntare între două sau mai multe state în spațiul informațional cu scopul”... și mai departe, „manipulării psihologice masive a populației pentru destabilizarea societății” și mai departe după text.

Eu vă propun un exercițiu virtual să-l facem. Admitem că această lege a fost adoptată atunci când a fost inițiată în 2013. Alegerile prezidențiale. Știrea cu 30 de mii de sirieni. Spuneți-mi, vă rog, această știre ar putea cădea sub această noțiune sau nu? Foarte succint aș dori să știu.

Domnul Alexandru Balan:

Încă o dată întrebarea, deci 30 de mii de sirieni...

Domnul Grigore Cobzac:

Știrea care a fost difuzată în prezidențială cu 30 mii de sirieni. Cred că dumneavoastră o cunoașteți.

Domnul Alexandru Balan:

Eu consider...

Voce din sală:

E greu, așa-i?

Domnul Alexandru Balan:

... că a fost o informație plasată în mass-media, urmează să stabilim veridicitatea și... A fost un act de dezinformare nu mai mult și de manipulare a opiniei publice.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă mulțumim frumos.

Domnule Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Eu am două întrebări. Ele, de fapt, țin de unele obiecții care au fost exprimate și de alți colegi, adică unele formulări, domnule director, sînt foarte și foarte nereușite.

Uitați-vă, spre exemplu secțiunea 1 din capitolul V, alineatul (4) „acțiunile ilegale ale reprezentanților administrației publice sau organizațiilor criminale”. Dumneavoastră știți că „sau” leagă două cuvinte sau două expresii similare, care au, practic, aproape același sens. Ori puneți virgulă acolo, ori reformulați în două alineate separate, dar să spui „administrație publică sau organizație criminală” este absolut greșit și incorect. Adică, din nou, aceste formulări ar trebui să dispară din acest text.

Apoi legat de secțiunea a doua, tot din acest capitol, apropo și denumirea capitolului, pentru mine stîrnește întrebări: „Evaluarea impacturilor”, cred ca ar fi mult mai corect „Evaluarea impactului”, „inclusiv pentru situațiile în care problema nu va fi soluționată”. Adică eu nu am mai întîlnit așa denumire la capitole „pentru situațiile pentru care problema nu va fi soluționată”.

Întrebarea mea din nou este legată de secțiunea a doua, mai mult articolul 55 alineatul (5) „Elaborarea de către un șir de state a concepției de război informațional”. Eu nu știu dacă elaborarea concepției de război informațional este o sursă de amenințare sau războiul informațional propriu-zis. Pentru că, din nou, ar trebui să numim lucrurile pe nume – „război informațional este o sursă de amenințare”, dar nu elaborarea unei concepții. Adică din nou, din punct de vedere redacțional, cred că proiectul necesită foarte, foarte mult lucru, pentru a fi totuși adoptat într-o lectură finală și să putem ulterior să-l aplicăm.

Vă mulțumesc.

Domnul Alexandru Balan:

Domnule Ghilețchi,

Sîntem de acord cu rectificările pe care le-ați observat, vor fi luate în calcul și făcute modificările necesare. Multe traduceri au fost făcute din engleză, din... alte acte internaționale și se vede că au fost niște gafe tehnice, urmează să fie corijate și ajustate.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule director,

Uitați-vă la punctul 43, alineatul (2), alineatul (3) deci prevăd că se acordă Serviciului de Informații și Securitate din partea Ministerului Apărării o anumită asistență, când există o combatere sau există o intervenție a unui spionaj cibernetic ș.a.m.d.

Apoi ne uităm la punctul 44, mai jos: „Procuratura conduce și exercită urmărirea penală în privința infracțiunilor informatice” și după text. Spuneți-mi, vă rog, noi avem aici practic o construcție de „struțo-cămilă”, o instituție face asistență la altă instituție pînă se ajunge ca Procuratura propriu-zis să exercite urmărirea penală. Nu considerați oportun de a reîntoarce înapoi SIS-ului atribuțiile de urmărire penală, așa cum era anterior, cel puțin în acest subiect? Fiindcă noi, am impresia, că am decapitat SIS-ul preluînd aceste atribuții. Deci cam asta e ideea.

Domnul Alexandru Balan:

Vă mulțumesc pentru susținerea care mi-o oferiți și intențiile care le aveți.

Deja a trecut o perioadă de timp destul de mare de cînd noi ne-am despărțit de ancheta pe care am avut-o mulți ani și evident lucrul era mult mai simplu de realizat în acea perioadă. Deja avem o cooperare bună cu Procuratura, avem deja procurori specializați nemijlocit care sînt antrenați, deja s-au format niște relații între ofițerii SIS și procurorii de caz care duc dosarele nemijlocit ce țin de competența Serviciului de Informații și Securitate.

Domnul Lilian Carp:

Eu de ce spun ...

Domnul Alexandru Balan:

Evident că ar fi mult mai simplu ...

Domnul Lilian Carp:

E mult mai simplu și e mult mai eficient deci ca acțiune, cînd s-a depistat o încălcare atunci există această urmărire penală direct în cadrul acestei instituții a securității și nu este necesar ca să transmiți dosarul de la Ministerul Apărării, dacă vine cu suport, vine la SIS, SIS-ul mai departe la Procuratură și tot așa. Deci aceasta cam complică propriu-zis activitatea Serviciului de Informații și Securitate.

Și aici, nu știu, cel puțin pe acest domeniu eu consider că trebuie să aveți atribuțiile de a duce urmărire penală.

Mersi mult.

Domnul Alexandru Balan:

Din 2012, de cînd a fost adoptată Legea nr.59, practic toate activitățile derulate de SIS, măsurile speciale de investigație sînt realizate exclusiv în cadrul dosarelor penale.

Domnul Lilian Carp:

Mersi mult.

Asta este poziția pe care am vrut s-o expun.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, domnul Zagorodnîi.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule autor,

Eu vreau doar cu titlu de concretizare, de precizare, dacă doriți. Noi, Comisia juridică, numiri și imunități, am propus comisiei sesizate în fond și vreau să vă întreb, dacă acceptați ceea ce am propus sau sînteți la curent, ați examinat coraportul nostru și anume ce ține de examinarea demersului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova, prin care se propune includerea acestei autorități în lista organelor responsabile de asigurarea securității informaționale, precum și competențele acesteia în domeniu? Dacă ați examinat această posibilitate? Și care este poziția? Fiindcă, bine, pînă la urmă comisia de fond trebuie să ia în considerație, dar dumneavoastră, ca autor, să vedem poziția.

Domnul Alexandru Balan:

Da, recomandările și avizul dumneavoastră a fost examinat și a fost corelat, coordonat cu Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Deci se acceptă ceea ce ... Da, se ia în considerare?

Domnul Alexandru Balan:

Exact.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Mersi.

Și, domnule Președinte, propun, din numele fracțiunii, să aplicăm articolul 108.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Zagorodnîi,

Rugămintea este dacă am putea să nu punem, fiindcă a mai rămas, practic, o persoană sau două și noi încheiem, nu vor mai fi alte intervenții. Dacă vor fi, eu am să revin la propunerea dumneavoastră.

Domnule Apostol,

Vă rog frumos.

Domnul Ion Apostol:

Domnule director,

Atît în nota informativă, cît și în secțiunea 2, articolele 55, 56 referitor la sursele externe și interne ale amenințărilor la securitatea informațională. Pe acest subiect vreau să vă pun o întrebare: puteți să spuneți concret, din partea căror state sînt cele mai frecvente atacuri cibernetice? Asta-i prima întrebare.

Domnul Alexandru Balan:

Deci la prima întrebare ...

Domnul Ion Apostol:

Din partea căror state sînt cele mai frecvente atacuri cibernetice la sistemele informaționale ale Republicii Moldova? Sau, mai bine-zis, de pe teritoriul căror state vin aceste atacuri? Puteți să nominalizați?

Domnul Alexandru Balan:

Noi avem o statistică și știm foarte clar și bine deci... cu Centrul Telecomunicații Speciale, permanent sîntem în avangarda protecției sistemelor noastre informaționale. Deci rețelele și tehnologiile actuale permit modificarea IP-ilor din diverse state ale lumii. Deci nu putem să spunem Federația Rusă sau Statele Unite.

Deci, practic, avem mai multe state de pe pozițiile căror... Dar evident că acesta nu-i un indicator clar. Pentru că cei care practică activități cibernetice, de regulă, își camuflează proveniența statului și IP-ul calculatoarelor de la care sînt efectuate acele atacuri cibernetice.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule Apostol,

Vă rog frumos, precizare sau a doua întrebare.

Domnul Ion Apostol:

Precizare. Nu prea am înțeles răspunsul. Întrebarea a fost concret să numiți de pe teritoriul căror state a făcut. Și aveți exemple clare? Altfel, dacă nu știți de pe teritoriul căror state, atunci care-i sensul să ne mai luptăm?

Domnul Andrian Candu:

Domnule Apostol,

Poate, dacă n-ați înțeles din răspunsul domnului Balan, informația poate e sensibilă și nu poate fi dată în plenul Parlamentului. Oare la asta nu vă gîndiți?

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Ion Apostol:

Noi sîntem ...

Domnule Președinte al Parlamentului,

Noi sîntem deputați ...

Domnul Andrian Candu:

Opriți microfonul, vă rog frumos.

Domnul Ion Apostol:

Noi sîntem deputați și avem dreptul la informație.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

Vă rog frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Domnule autor,

Deci eu am adresat întrebări și în comisie, respectiv vreau să constat că discuțiile care sînt astăzi în ședința de plen ne demonstrează că, totuși, acest document, care a fost prezentat, lasă foarte multe semne de întrebare și eu cred că nu trebuie să ne grăbim cu el.

Eu am cîteva întrebări ce țin de structură. Noțiunea de concepție deci prevede felul de a vedea în ansamblu pe viitor niște idei care vor fi mai apoi transpuse în acte legislative, așa cum argumentați dumneavoastră. Însă orișice concept ... iată dumneavoastră în secțiunea a doua „Scopul și obiectivele concepției”. Eu nu am văzut nici scop aici, nici obiective, nici principii, care mai apoi spuneți că concepția determină scopurile, principiile. Doar la sarcini v-ați oprit. Orișice concepție trebuie să stabilească, în primul rînd, un scop, ce își dorește, care este rezultatul final, mai apoi trebuie să fie obiectivele, pașii intermediari în realizarea scopului. Ei lipsesc aici.

Principiile. După ce principii va fi elaborată această concepție? Lipsesc și ele. Vorbiți de scop și obiective și treceți la cadrul normativ, la politica de stat, dar nu există începutul acestei concepții care este chintesența ei. Ce dorim și unde ajungem?

De aceea întrebarea mea, spuneți-mi, vă rog, care este scopul, principiile și obiectivele acestei concepții? Că eu nu le întrezăresc în textul care mi l-ați prezentat. Cu atît mai mult că folosiți pluralul „scopurile”. Nu pot să fie mai multe scopuri. Este un scop într-o acțiune, într-o activitate.

Domnul Alexandru Balan:

Deci actuala concepție a fost modificată de mai multe ori, ca într-un final ea a fost divizată în două capitole. Primul capitol în care noi am identificat

problemele și riscurile, și pericolele care planează asupra securității naționale și în capitolul II nemijlocit care vor fi acțiunile și pașii întreprinși în scopul neutralizării și contracarării acestor pericole. Au fost prevăzute și principii, și scopuri, și obiective, toate sînt reflectate în acest document.

Domnule deputat,

Evident că la baza principiilor stă principiul legalității. Toți pașii și acțiunile care urmează să fie întreprinse în baza concepției în conformitate cu legislația, Constituția, legile Serviciului de Informații și Securitate.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Deliu,

Dacă aveți ultima precizare?

Domnul Tudor Deliu:

Nu am nici o precizare, pur și simplu, nu m-au convins și eu consider că acest set de hîrtii nu are „haina” unei concepții.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Și în continuare, ultima intervenție, domnul Apostol, a doua întrebare.

Poftiți.

Domnul Ion Apostol:

Mai întîi una de procedură.

Domnule Președinte al Parlamentului,

Vă rog frumos, nu înțeleg, de ce mi-ați închis... telefonul și de ce nu mi-ați oferit dreptul la a doua întrebare?

Și acum o rugăminte față de domnul director.

Domnule director,

Vă rog frumos, dacă această chestiune e atît de sensibilă, după cum spune domnul Candu, vă rog frumos să-mi remiteți în scris mie personal, care sînt țările de unde provin? Numărul lor. Cîte atacuri au fost... Statistic. Cîte atacuri au fost efectuate de pe teritoriul lor? Aștept acest răspuns de la dumneavoastră.

Mulțumesc.

Domnul Alexandru Balan:

Domnule deputat,

N-aveți decît să remiteți interpelarea și vă dăm un răspuns adecvat și ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Asta poate fi calificată ca o interpelare. Va fi expediată de Secretariatul Parlamentului.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Balan.

Aici se încheie runda de întrebări-răspunsuri în privința acestui subiect.

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, succese în activitate să aveți.

Domnul Alexandru Balan:

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Și-l invităm la tribuna principală pe domnul Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect, inclusiv desfășurarea ideii procedurale de a avea și lectura a doua pe marginea acestuia.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, sesizată în fond, a examinat proiectul de Lege ordinară privind Concepția securității informaționale a Republicii Moldova și menționează următoarele.

Potrivit autorilor prezentului proiect de lege, elaborarea acestuia pornește de la necesitatea de a asigura un nivel adecvat de protecție a intereselor persoanelor, societății și statului Republica Moldova în ansamblu în domeniul informațional, precum și de a contracara pericolele asupra securității informaționale.

În vederea realizării acestui scop, autorii prezentei concepții stabilesc amenințările primordiale asupra sferei informaționale și le sistematizează în dependență de obiectul asupra căruia atentează acestea. (*Gălăgie în sală.*)

De asemenea, concepția își propune să stabilească sarcinile de bază în domeniul asigurării securității informaționale, concomitent propunând și metodele de asigurare a acesteia.

Totodată, adoptarea prezentei concepții va servi drept temei pentru elaborarea Strategiei securității naționale a Republicii Moldova, în care vor fi descrise căile de atingere a stării de securitate informațională, mecanismele de cooperare și etapele de reformare a sistemului care asigură securitatea informațională a Republicii Moldova.

Comisiile parlamentare permanente, Comisia juridică, numiri și imunități – coraportoare la prezentul proiect, Direcția generală juridică a Secretariatului

Parlamentului s-au expus, prin avize, asupra proiectului de lege sus-menționat, înaintînd la conținutul acestuia unele obiecții și propuneri asupra cărora comisia se va expune ulterior.

Totodată, reieșind din faptul că comisia nu a putut lua o decizie asupra prezentului proiect de lege, pe motiv că nu a întrunit o majoritate de voturi a membrilor prezenți la ședință, comisia solicită plenului Parlamentului să se expună prin votul său asupra oportunității examinării și aprobării proiectului de lege în cauză în primă lectură.

... Vreau să completez că acest proiect, în cadrul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a fost discutat de mai multe ori. Toate momentele pe care dumneavoastră le-ați menționat în calitate de deputați, au fost menționate și în cadrul comisiei.

Fiind o lege ordinară, totuși, considerăm că aceasta trebuie examinată în prima lectură pentru a da posibilitatea nu numai deputaților care fac parte din Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, dar deputaților din întreg forul legislativ, să se expună prin amendamente.

Este un proiect de lege necesar, oportun și considerăm că toți cei care s-au expus astăzi, dar nu numai, să vină cu amendamente în cadrul comisiei, iar noi propunem ca acest proiect să fie aprobat în lectura întâi.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Boțan.

Și în continuare, o invit pe doamna Apolschii sau domnul Zagorodnîi, de pe loc, vă rugăm frumos să ne prezentați coraportul Comisiei juridice, numiri și imunități.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege nr.396 din 10 octombrie 2016 privind Concepția securității informaționale a Republicii Moldova, inițiativă legislativă a Guvernului, și comunică următoarele.

Proiectul de lege are drept scop perfecționarea cadrului legislativ privind securitatea informațională, condiționată de dezvoltarea sectorului IT, și contracararea pericolelor la adresa individului și a societății în cazurile utilizării acestora în scopuri ilegale. Proiectul determină scopurile principale și sarcinile de activitate ale autorităților publice în domeniul de referință, componentele de bază

ale securității informaționale, sursele interne și externe de amenințări la securitatea informațională.

... În cadrul examinării proiectului de lege, deputatul Tudor Deliu a propus reformularea textului de la punctul 11 din proiect, în special ce ține de sintagma „scopuri principale”, care nu coordonează... nu coroborează cu titlul secțiunii 2.

Deputatul Ion Casian a atenționat asupra reglementării de la punctul 36 care prevede că Parlamentul creează baza legislativă în domeniul securității informaționale, menționând că este necesară reglementarea unui mecanism mai detaliat în ceea ce privește acțiunile legislativului în domeniul securității informaționale și a organelor de lucru responsabile în acest sens.

Totodată, Comisia juridică, numiri și imunități propune comisiei sesizate în fond examinarea demersului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova, prin care se propune includerea acestei autorități în lista organelor responsabile de asigurarea securității informaționale, precum și competențele acesteia în domeniu.

În rezultatul examinării, membrii Comisiei juridice, numiri și imunități, cu majoritatea voturilor, au propus proiectul de Lege nr.396 din 10 octombrie 2016 spre examinare și adoptare de către Parlament.

În cazul respectiv, în lectura întâi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Înainte de a încheia dezbaterile la acest subiect, trecem la runda de luări de cuvânt.

Și îl invităm la tribuna principală pe domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Voi începe cu a-l cita pe Euripide care spunea: „Mai întâi de toate, țara are nevoie de legi bune”. În acest sens, aș vrea să insist, în numele fracțiunii, ați auzit și intervențiile noastre, dacă adoptăm o lege, ea trebuie să fie un argument, un temei bun pentru a atinge obiectivele pe care ni le propunem.

În acest sens, de fapt, dacă e să vorbim despre acest proiect, el conține mai multe lucruri, dar sînt vagi, confuze, este un haos, dacă s-o spun așa. De aceea normal ar fi, spuneam sau din punctul nostru de vedere este normal să fie retras acest proiect de lege pentru ca să fie aranjat așa cum prevede sau prevedea articolul 13 din Legea nr.780 la capitolul „Conceptie”.

Ori descrierea pe care ați făcut-o este, dar trebuie una relevantă, una adecvată, una clară să fie. De aici pornind, de la descrierea care este, să stabilim exact obiectivele pe care trebuie să le atingem.

Și foarte important ceea ce spunea și domnul Deliu: cum o să atingem aceste obiective? Care vor fi instrumentele? Care vor fi autoritățile statului responsabile și ce responsabilități revin diferitor autorități ale administrației publice, autorităților publice etc.?

Pentru că atunci când dumneavoastră la obiective vorbiți doar despre autoritățile administrației publice sau, la general, vreau să spun Guvernului: este un proiect de lege foarte prost trecut prin Guvern. Pe mine mă deranjează acest fapt și vreau s-o spun majorității parlamentare, vreau s-o spun și Guvernului, și ministerului care a promovat.

Stimați colegi,

În condițiile când noi vorbim de reforma administrației publice, când noi venim... și, apropo, comisiilor, când venim cu atare abordare, chiar este rușinos. Eu în întrebare am adus argumente.

Și atunci când noi punem autoritățile statului, puterile legislative, executive, judecătorești, când dumneavoastră vorbiți: autoritățile legislative, autoritatea legislativă este una – este Parlamentul. Care autorități ale Parlamentului mai sînt aici? Sau de ce veniți dumneavoastră în Parlament cu abordări de genul ăsta? Nu se poate!

Fiindcă noi, parlamentarii, prin legi, ordonăm țara. Și atunci când noi venim cu legi proaste, de aceea l-am citat pe Euripide, nu vom atinge obiectivele și nu va fi asigurată securitatea informațională, obiectiv sau problemă care există și obiectiv pe care trebuie să-l atingem.

Chiar dacă o să vă uitați la „Noțiuni generale” la alineatul (3), dumneavoastră vorbiți despre interesele naționale de bază ale Republicii Moldova în spațiul informațional. La articolul 6, dumneavoastră vorbiți de interesele de bază ale statului în spațiul informațional.

Mă întreb eu: care este diferența? Și de ce este necesar? Într-un caz faceți un rînd, în alt caz faceți 8 rînduri.

Și dacă o să vă uitați mai jos, alineatele (9) și (10) securitatea informațională, securitatea informațională a Republicii Moldova și multe altele. Nu se poate! Abordările în legi trebuie să fie foarte clare, coerente, trebuie să fie bine fundamentate.

Și o să revin la instrumente, la sistemul care trebuie să fie coerent.

Am spus, când dumneavoastră le puneți pe toate grămadă, când vorbiți despre toate puterile, înseamnă că dumneavoastră sau Guvernul, pur și simplu, nu înțelege rolul fiecărei structuri. Și ce faceți, oameni buni, când vorbiți, iarăși, despre toate puterile?

Și mai mult, s-a vorbit azi, de ce puneți Consiliul de Securitate, ce are? Este Președintele – autoritate publică. Consiliul de Securitate, Consiliul Suprem de Securitate este o structură care-l asistă pe Președinte. Dumneavoastră aici îi dați anumite împuterniciri. De aceea spuneam: de fapt, autorii nu demonstrează, prin

acest proiect, că își vor atinge obiectivele care, într-adevăr, să fie în beneficiul cetățenilor, în beneficiul Republicii Moldova. Iată de ce, propunerea noastră este: de a fi retras acest proiect de lege.

Dacă vreți să mergeți să-l conceptualizăm bine, așa cum spune Legea nr.780, și să revenim cu el sau, de ce nu, să fie parte componentă a Strategiei... a Concepției securitate națională și Strategiei respective ca să fie o componentă a acestuia, dar să definească bine, clar obiectivele, instrumentele prin care să atingem aceste obiective.

Sau, și mai simplu, aș spune: haideți să facem o lege privind securitatea informațională și să definim foarte clar ce trebuie de făcut.

Cu atât mai mult că ați spus: din 2013 este acest proiect.

De aceea o să zic: calitatea este una foarte proastă, aș îndrăzni chiar să zic: este agramatie. Nu se poate să promovăm la nivelul statului, la nivelul Parlamentului. Și cel mai important, nu ne vom atinge obiectivele și vom rămâne doar cu multe documente, cu strategii.

Și stimați colegi deputați, și către comisiile parlamentare, către președinții comisiilor parlamentare și către conducerea Parlamentului, avem, de altfel, noi o strategie care spune că proiectele confuze, vagi vor fi respinse din start, o avem, care a fost aprobată la Biroul permanent. Haideți totuși să încercăm să ne responsabilizăm pe noi înșine și să încercăm să facem politici serioase.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, doamna Spatari.

Vă rog frumos, la tribuna principală, cu luare de cuvânt vă invităm.

Între timp, domnule Boțan, vreți ceva de procedură?

Doamnă Spatari,

Vă rog frumos, la tribună.

Numai puțin.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

S-a invocat, s-a referit, pur și simplu, în discurs la comisie. Vreau să precizez faptul că eu, în calitate de președinte, expun poziția comisiei, nu expun poziția mea personală. De aceea ar fi cazul ca deputații în discursurile pompoase și siropoase pe care le fac să fie urmate de amendamente concrete la proiectele de legi.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Poftim, doamnă Spatari.

Doamna Mihaela Spatari:

Mulțumesc.

Domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați colegi,

Victoria nu se regăsește în numărul de soldați, ci în inimile și în mințile oamenilor, a spus-o generalul britanic Gerald Templer în 1952. Referință însă la faptul că contează să cucerești convingerea oamenilor mai mult decât teritoriile regăsim de la Sun Tzu pînă la sute de publicații care vizează astăzi tot ceea ce înseamnă războiul neconvențional, cum ar fi cel informațional sau cibernetic.

Pentru a controla mintea și inima oamenilor s-a folosit întotdeauna presiunea și influența. Totuși, s-ar părea că aceste subiecte au devenit importante de puțină vreme. De ce acum? Ne amintim de perioada în care comunicarea era cît de cît ierarhică atunci cînd liderul vorbește, media transmite, societatea ascultă. Această ierarhie nu mai există. Nu mai este important ca cineva să fie ascultat, nu există granițe, nu există control și echilibru, nu mai există o verificare a faptelor sau a surselor.

Mai mult, era informării este și era dezinformării. Se duce o competiție între diferite fațete și interpretări ale realității. Chiar pentru mulți dintre cei care sînt în spațiul virtual este deseori dificil să înțelegem cît de repede informația poate fi distribuită, profunzimea scării globale a acesteia și impactul pe care îl are asupra percepțiilor și mișcărilor sociale.

Avînd acest context, se încearcă tot mai mult măsuri active de intervenții în politica internă a altor țări de către anumite state, precum: influența politicilor adoptate de un alt Guvern, descreșterea încrederii în lideri și instituții, răcirea relațiilor cu alte state.

Metodele contemporane de război informațional nu neapărat mai promovează o agendă sau alta. În loc să facă asta ele sînt menite să creeze confuzie, neclarități și să distragă de la realități. Există o agendă... acum de a eroda suportul pentru valorile vestice, valorile europene, care e tot mai vizibilă după conflictul din 2014 din Ucraina și după ce doctrina militară a Rusiei a fost revizuită. Astfel, conform acesteia, luptele moderne sînt, citez, caracterizate prin folosirea integrată a forței militare, politice, economice, informaționale și altor măsuri nonmilitare.

În Georgia, spre exemplu, sondajele arată că sentimentele pro vest ale georgienilor au scăzut în ultimii 3 ani, exact de atunci de cînd s-a intensificat comunicarea strategică a unui alt stat în regiune.

În Polonia mesajul transmis este că Vestul submină valorile naționale. Statele Baltice sînt prezentate oamenilor de acolo la fel prin informații false ca fiind eșecuri din care oamenii emigrează, nu există ordine în țară, iar la conducere sînt niște păpuși din Vest care au simpatii fasciste.

Trebuie să ne asigurăm că țări care au intenții ostile față de noi nu pot influența decisiv agenda noastră politică, asta scade din suveranitatea statului, amenință securitatea țării și diminuează din dezvoltarea democratică.

Din cauza dezinformării votanții sînt mai puțin informați și nu mai au decizii bazate pe fapte, iar asta afectează rezultatul alegerilor, iar mai apoi încrederea în instituțiile statului, crește ura și xenofobia.

Astăzi noi nu avem un spațiu sigur informațional. Prin intermediul acestuia se incită la sentimente anti vest, se instalează confuzie și teamă în rîndul populației, se distrug aspirațiile euroatlantice, se propagă informații false despre integrarea europeană și euroatlantică, se prezintă valorile vestice ca fiind incompatibile cu tradițiile și cultura Republicii Moldova, incită la atitudini negative față de partenerii strategici ai țării – România, Uniunea Europeană, Statele Unite.

Există o problemă și mai mare în regiunea transnistreană unde spațiul public e dominat de media din regiunea controlată transnistreană și de media din afară, puternic influențate și politizate.

Noi credem că o Strategie a securității informaționale este mult necesară în contextul actual, însă conceptul trebuie revăzut pentru a fi clar și a nu crea confuzii, iar schimbarea ar trebui începută de la titlu. Dacă vorbim în document și de securitatea informațională, și de cea cibernetică, ar fi bine să la avem pe ambele.

În încercarea de a cuprinde într-un singur document tot ceea ce a putut fi cuprins am deviat de la ideea principală. Trebuie, de asemenea, de făcut o claritate între noțiuni și să le utilizăm totuși pe cele contemporane și adaptate timpurilor în care trăim. Este un document care nu poate fi votat decît perfect.

De asemenea, o viitoare strategie trebuie să găsească o formulă de cooperare cu statele din regiune pentru că dacă războiul hibrid e o amenințare comună răspunsul pe care-l vom avea trebuie să fie comun.

În concluzie. O viitoare Strategie a securității informaționale este necesară, mai ales în contextul regional care se află Republica Moldova. Din acest motiv, concepția strategiei ar trebui votată, însă fără schimbări majore în acest document. Aceasta va fi doar o bifă într-un plan de acțiuni și va bulversa instituțiile care vor trebui să-l implementeze.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul de Lege nr.396 din 10 octombrie 2016 ce ține de proiectul de Lege privind Concepția securității informaționale a Republicii Moldova.

Sîntem la 11 și un sfert, am depășit ora prevăzută pentru exercițiul de vot.

Rog Secretariatul să anunțe toți colegii să revină în plenul Parlamentului, iar toți colegii să ia locul.

Numărătorii să fie gata pentru a-i număra pe cei care sînt prezenți. Două-trei minute de organizare.

Între timp, domnul Țap.

Vă rog frumos, de procedură.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Eu doar vroiam să precizez că am argumentat foarte clar necesitatea retragerii proiectului care nu este bine fundamentat în conformitate cu prevederile Legii nr.780 articolul 13. Am adus mai multe argumente în acest sens. De altfel, colegii mei, dar și alți vorbitori au venit la fel cu argumente în acest sens pentru domnul președinte de comisie.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim foarte mult.

Rugămintea e ca toți colegii să revină în sală.

Dragi colegi,

Pînă se... pînă revin toți colegii în sală, încă cîteva minute, să trecem prezentarea în lectura a doua a altui subiect, poate înainte de vot să reușim să examinăm și **proiectul nr.136 din 4 aprilie 2016.**

Și-l invităm pe domnul Mudreac, președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară, să ne prezinte proiectul de lege pentru lectura a doua. De fapt, raportul comisiei.

În rest, rugăm Secretariatul în continuare să anunțe colegii să revină în sala plenului, căci în curînd va fi exercițiul de vot.

Domnul Radu Mudreac:

Onorat Parlament,

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat în lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 25 februarie 1998 și comunică următoarele.

Proiectul în cauză a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, unul dintre scopurile acestuia fiind modificarea și

completarea Legii cadastrului bunurilor imobile în vederea îmbunătățirii cadrului juridic, precum și reglementării unor situații neacoperite cu norme legale.

Deși, inițial, accentul de bază a fost pus pe eficientizarea și impulsivarea procesului de corectare a erorilor și înlăturarea neconformităților ce țin de înscrisurile în Cadastrul bunurilor imobile. Acest subiect a fost exclus, având ca temei argumentele aduse în raportul Comisiei agricultură și industrie alimentară nr.443 din 17 noiembrie 2016, prezentat pentru prima lectură.

Toate propunerile și obiecțiile parvenite au fost sistematizate și examinate pentru lectura a doua, fiind reflectate în sinteza rezultatelor examinării lor și în proiectul de lege redactat, care sînt părți integrante ale prezentului raport.

În contextul celor relatate, Comisia agricultură și industrie alimentară înaintea proiectul de Lege nr.136 din 04.04.2016 pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 25 februarie 1998, spre adoptare în a doua lectură ca lectură finală.

Domnul Andrian Candu:

Întrebări în adresa comisiei? Vă atrag atenția că sîntem în lectura a doua, respectiv, se discută pe marginea, eventual, a amendamentelor propuse.

Domnule Cobzac,

Vă rog frumos.

Domnul Grigore Cobzac:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

În calitatea mea de autor, eu, domnule președinte al comisiei, vreau să trecem sinteză să... încă o dată să examinăm sinteza amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor care au fost făcute la acest proiect de lege, și anume ultimul punct 7. Apropos, autorul nu este indicat al acestor amendamente, prin care se exclud punctele 4, 5 și 6 din prezentul proiect de lege, după cum ați menționat și dumneavoastră, care practic exclud, fac imposibilă realizarea scopului propus de acest proiect de lege inițial, corectarea erorilor la privatizările în masă și ulterior.

Dumneavoastră, cu siguranță cunoașteți, specialiștii din această sală cu siguranță cunosc că în acest proiect de lege au fost anume punctele 5 și 6 ce țin de corectarea erorilor, s-au inclus practic toate din cadrul legal secundar existent. Și anume, vă citesc... înseamnă că dumneavoastră cunoașteți existența indicațiilor metodologice privind corectarea erorilor și înlăturarea neconformităților în planul cadastral întocmit în procesul de privatizare în masă a terenurilor aprobat prin ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr.43 din 2015, aprilie. Această metodologie, capitolul I, articolul 5, alineatele (1), (5) prevede ca aceste cheltuieli sînt suportate din bugetul de stat. Mai mult decît atît, această metodologie prevede aceeași clasificare, noi nu am ascuns că am transpus această clasificare a erorilor din cadrul legal secundar în lege. Cînd am discutat cu specialiștii și ne-am consultat, ei au văzut oportună o asemenea abordare ca cele mai importante

prevederi din această metodologie să fie reflectate în lege, atunci ele devin obligatorii...

Domnul Andrian Candu:

Continuați, vă rog frumos.

Domnul Grigore Cobzac:

... pentru că problema, cu siguranță, o cunoașteți și dumneavoastră, o cunosc și mulți din această sală, este una „cu barbă”, este una din 1999 încoace, vin și cetățenii nu-și pot realiza dreptul la proprietate, autoritățile nu pot impozita corect terenurile respective ș.a.m.d. Noi nu am fost tare inventivi, să spunem așa, noi din cadrul legal secundar, am transcris-o în lege, îmbunătățind-o. Și dacă eu sînt de acord cu punctul 4 fie, dar punctele 5 și 6 eu insist ca votul să fie acest... ca punctele 5 și 6 să fie supuse votului în plenul Parlamentului, în calitatea mea de autor.

Domnul Radu Mudreac:

Domnule deputat Cobzac,

Unde ați menționat la punctul 7 din Anexă, este menționat faptul că punctele 4, 5 și 6 au fost excluse din proiectul de lege, argumentele ce țin de necesitatea excluderii punctelor respective sînt reflectate în punctul 6 al prezentului raport. Cînd a fost prezentat raportul pentru prima lectură, dumneavoastră ați fost de acord, noi, în comisie, am discutat. Comisia a acceptat cu mențiunea dată, a fost votat în primă lectură cu aceleași mențiuni și acum noi am discutat și înainte de prezentare ieri pe întrebarea dată, de aceea și menționez, comisia a acceptat cu excluderea acestor puncte.

Am lucrat și cu amendamentele care au fost înaintate, s-a discutat și cu dumneavoastră în calitate de autor și pînă la prezentarea în a doua lectură s-a ajuns la acest numitor că la această etapă mergem pe procedura dată, ulterior încercăm să lucrăm și mai departe. Acum dumneavoastră ne spuneți cu totul altceva.

Dacă solicitați, putem să le punem la vot, dar ele au fost votate, raportul comisiei, care a fost prezentat în primă lectură. Reieșind din aceasta, comisia, raportul din prima lectură, l-a expus pentru lectura a doua spre aprobare. Eu nu înțeleg.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Cobzac,

Foarte scurt, succint.

Domnul Grigore Cobzac:

Domnule președinte,

Și dumneavoastră, și eu, eu sînt încrezut că foarte mulți deputați din această sală doresc ca problema să fie abordată în această lege și să fie... în sfîrșit să se purceadă la realizarea ei, doar că teama cea mare este că sînt finanțele care la

moment nu există. Dumneavoastră cunoașteți că, conform acestei metodologii, prima finanțare necesară pentru acest proiect ar fi necesară în bugetul 2019. Or, în prima jumătate de an se colectează aceste greșeli, este prevăzută în metodologie, în a doua jumătate de an Agenția Relații Funciare și Cadastru vine cu propuneri pentru bugetul anului viitor și se includ aceste cheltuieli în bugetul anului viitor.

Mai mult decât atât și dumneavoastră cunoașteți recomandările Curții de Conturi că aceste probleme... această problemă poate fi soluționată doar cu finanțare din bugetul de stat.

Domnul Radu Mudreac:

Domnule deputat,

Eu îmi cer scuze, eu vreau să vă spun altceva. Eu expun poziția comisiei aici. Viziunea mea care este... la această inițiativă este o altă viziune, dar asta nu înseamnă că comisia a votat aceea ce consider eu. Eu sînt de acord că fără suportul statului, corectările nu o să aibă loc sau o să aibă loc pe o perioadă, nu știu care. De aceea, reieșind din posibilitățile care astăzi s-a expus prin avizul său Guvernul s-a ajuns de a merge pe etape. Astăzi mergem pe etapa dată. Intervenim și ajungem la a doua etapă.

Hai să muncim împreună, că eu tot sînt de acord cu asta și mergem mai departe. În caz contrar, se primea că dumneavoastră cunoașteți că avea să aibă loc un raport negativ la acest proiect. S-a acceptat cu unele... și ați acceptat și dumneavoastră. Acum vă expuneți negativ asupra mea personal. Eu spun poziția...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Cobzac,

Dacă nu sînt amendamente la vot, nu putem pune la vot.

Vă mulțumim foarte mult. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnul Radu Mudreac:

Punctele din lege care au fost excluse, au fost aprobate prin raportul în primă lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, nu sînt alte întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Mudreac.

Aici încheiem dezbaterile la proiectul nr.136 din 4 aprilie 2016 și revenim foarte curînd la procedura de vot.

Dragi colegi,

A mai rămas un singur subiect foarte tehnic, pînă la... putem pînă la vot... pînă și numărătorii se mai lămuresc cu prezența.

Dragi colegi,

Vă propun pentru examinare și dezbateră proiectul nr.55 din 9 martie 2017, proiect de Lege privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare.

Îl rugăm pe domnul Luca, viceministrul agriculturii și industriei alimentare, să ne prezinte acest proiect de lege în cel mai succint mod posibil.

Domnul Vasile Luca – *viceministru al agriculturii și industriei alimentare:*

Mă strădui chiar și mai rapid.

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Se prezintă spre aprobare proiectul de Lege nr.55 din 9 martie 2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare.

Acest proiect de lege a fost elaborat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Definiște principiile, cerințele și responsabilitățile generale care reglementează informațiile referitoare la produsele alimentare, în special etichetarea acestora. La moment etichetarea produselor alimentare este reglementată de Legea nr.78, Legea nr.105 și Hotărîrea de Guvern nr.996.

Pentru a exclude discrepanțele legislative apărute în prezent a fost elaborat prezentul proiect de lege, printre elementele noi ale acestuia fiind: indicarea substanțelor care cauzează alergii și intoleranțe, indicarea cantității exacte de anumite ingrediente sau categorii de ingrediente, mențiuni pentru băuturile care conțin mai mult de 1,2% alcool în volum, declarația nutrițională, modul de prezentare și de imprimare a informației pe etichetă, și anume dimensiunile textului pe etichetă, cerințe suplimentare de informare a consumatorului pentru produsele care nu sînt ambalate, introducerea noțiunii de data limită de consum și dată durabilității minimale, cerințe de informare pentru produsele alimentare care sînt vîndute la distanță, mențiuni suplimentare privind indicarea originii produsului alimentar.

Prevederile acestui proiect de lege sînt armonizate cu cele ale Regulamentului Uniunii Europene nr.1169 din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare și vine întru executarea poziției 15 din Planul național de armonizare a legislației pentru anul 2016.

Sub aspect financiar și economic implementarea proiectului de lege nu va necesita finanțare de la bugetul de stat. Totodată, vor fi necesare investiții din partea operatorului din businessul alimentar pentru introducerea în concordanță a etichetării conform cerințelor legii.

Ținând cont de cele menționate, solicităm aprobarea proiectului de Lege nr.55 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Și în continuare, întrebări din sală.

Vă rog frumos, domnule Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule autor,

În conformitate cu decizia Curții Constituționale în Republica Moldova limba de stat este denumită limba română. Dumneavoastră continuați în proiectele de lege, când scrieți articolul 14 „Cerințe lingvistice” limba de stat. Pentru lectura a doua, vă rog, o să trebuiască de corectat.

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Vă rog frumos, domnule Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Cîteva întrebări de concretizare. Într-adevăr, acest proiect este necesar să fie adoptat în Parlament, deoarece se referă, în primul rînd, la securitatea alimentară a consumatorilor. Dar am o întrebare, domnule viceministru, cu referire la articolul 8 „Lista mențiunilor obligatorii”. De ce din aceste mențiuni care vor fi pe etichetă înscrise lipsește data fabricării? Deci este data durabilității minimale sau data limită de consum.

Domnul Vasile Luca:

Exact.

Domnul Tudor Deliu:

Însă nu este data fabricării. De ce lipsește data fabricării?

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

Deci am menționat că prin acest proiect de lege se transpun prevederile Regulamentului Uniunii Europene, în primul rînd, în care sînt exact aceste prevederi. Și pînă la urmă dumneavoastră ați menționat siguranța alimentului și sănătatea umană. Din acest punct de vedere, este important nu cînd a fost produs respectivul aliment, respectivul produs, ci cînd expiră sau pînă cînd acest produs reprezintă siguranță și este sigur pentru consum. Deci aceasta este important pentru

toți consumatorii pînă cînd... pînă la acest moment. Și deci prin definiție data limită de consum este momentul pînă cînd acest produs este sigur din punct de vedere alimentar. Asta este important și asta e o prevedere care noi o considerăm foarte importantă și ținem să fie introdusă prin această lege.

Domnul Andrian Candu:

Nu, dragi colegi, după cum se vede, acest proiect de lege după listă nu va fi două – trei minute.

De aceea, vă rugăm frumos, domnule Luca, dacă ați putea să luăm o pauză, fiindcă trebuie să trecem la procedura de vot și după aia revenim în continuare la acest proiect de lege. Rămîneți, rămîneți, la mine rămîne absolut totul înscris.

Vă mulțumim foarte mult.

Se pare că ... Cine a propus?

Domnule Mudreac,

Nu e chiar tehnic, interesul e foarte mare la proiectul acesta de lege.

Iată de ce să trecem la procedura de vot. Rog toți colegii să ia locul. Vă rog frumos toți colegii să-și ia locul, pentru ca numărătorii să poată să fie pregătiți pentru numărare. Și dați-mi voie ... am să trec de jos în sus mergem.

Și se pune la vot pentru aprobarea în prima lectură, asta e propunerea comisiei, proiectul de Lege privind Concepția securității informaționale a Republicii Moldova. Proiectul nr.396 din 10 octombrie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în prima lectură. Astfel, proiectul nr.396 din 10 octombrie 2016 a fost aprobat în primă lectură.

Urmează comisia să lucreze la a doua lectură. Iar rugămintea în adresa deputaților este să formulați amendamentele la acest proiect de lege.

Dragi colegi,

Se supune votului pentru adoptarea în cea de a doua lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile. Proiectul nr.136 din 4 aprilie 2016. Subiectul nr.4 pe ordinea de zi. Lectura a doua.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 22.

Sectorul nr.2 – 36.

Sectorul nr.3 – 23.

Domnul Andrian Candu:

Cu 81 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile, proiectul nr.136 din 4 aprilie 2016, a fost votat în lectura a doua și ultima.

În continuare, se supune votului pentru adoptarea în lectura a doua și ultima a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Proiectul nr.366 din 13 septembrie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Iar numărătorii,

Vă rog să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 36.

– 18.

Domnul Andrian Candu:

Cu 58 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr.366 din 13 septembrie 2016, a fost votat în lectura a doua și ultima.

În continuare, se supune ...

Domnul Gheorghe Mocanu:

Rectificare în sectorul nr.3. Îmi permiteți, vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze.

Domnul Mocanu.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Este o rugămintă, cei care nu votează și vor să știe, să anunțe că noi nu votăm, mai ales atunci când în interiorul fracțiunilor sînt opinii diferite.

Deci la sectorul nr.3, vă rog să se mai voteze încă o dată, pentru că n-a fost clar.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3,

Vă rog frumos să mai votați încă o dată pentru proiectul nr.366 din 13 septembrie 2016.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 11 voturi.

Domnul Andrian Candu:

Cu 51 de voturi, rectificare pentru stenogramă, proiectul nr.366 din 13 septembrie 2016 a fost votat cu 51 de voturi, adoptat, astfel, în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumesc.

În continuare, se supune votului pentru adoptare în cea de a doua lectură a proiectului de Lege cu privire la prevenirea și combaterea terorismului. Proiectul nr.360 din 5 septembrie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 36.

– 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 56 de voturi, proiectul de Lege cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, proiectul nr.360 din 5 septembrie 2016, a fost votat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumesc.

Și în continuare, ultimul exercițiu de vot, se supune votului pentru adoptarea în cea de a doua lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Proiectul nr.387 din 28 septembrie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 36.

Sectorul nr.3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 56 de voturi, proiectul nr.387 din 28 septembrie 2016, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost, astfel, votat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Revenim la ultimul proiect de lege discutat pînă la vot.

Îl rugăm frumos pe domnul Luca să revină la tribuna principală. Este ultimul subiect, după care va fi și Ora Guvernului.

Domnule Țap,

Domnul Bucătaru, viceministrul transporturilor și infrastructurii drumurilor, vă va răspunde la întrebările pe care le-ați avut dumneavoastră.

În continuare, vă rugăm frumos, domnule Deliu, continuați întrebarea.

Poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Domnule viceministru,

Sincer să zic, nu m-ați convins că transpunerea Directivelor Uniunii Europene în actele legislative în Republica Moldova trebuie să fie copiate, să zic așa. Deci eu, totuși, nu am înțeles argumentul, de ce nu există data fabricării, ceea ce dumneavoastră vreți să... (*voce nedeslușită din sală*) ceea ce dumneavoastră...

Domnule Lupu,

Cînd o să fiți la tribună, atunci o să... lăsați standardul european.

Noi astăzi avem în vânzare produse care sînt fabricate 10, 20, 30 de ani în urmă, care sînt scoase din rezervele de stat – găini aduse din altă parte. De ce consumatorul nu ar trebui să știe cînd au fost fabricate aceste produse?

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

Menționez repetat: important pentru consumator este momentul pînă cînd produsul alimentar prezintă siguranță și poate fi consumat, indiferent cînd a fost produs.

Deci și în articolul 23 este scris expres: „după data limită de consum se consideră că un produs alimentar nu prezintă siguranță” și conceptul acesta a fost introdus și urmează a fi implementat dacă va fi aprobat acest proiect de lege.

Domnul Tudor Deliu:

Și să înțeleg că dacă va fi un amendament de introdus în lista mențiunilor obligatorii și data fabricării, dumneavoastră, ca autor, veți fi împotriva, da?

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

Aveți absolută posibilitate să introduceți aceste amendamente, deci rămîne la latitudinea plenului să...

Domnul Tudor Deliu:

Bine, am înțeles.

Și a doua întrebare.

Domnul Vasile Luca:

Da.

Domnul Tudor Deliu:

Spuneți-mi, vă rog, care a fost scopul introducerii articolului 10 care nu spune nimic?

Eu argumentez: articolul 9 „Mențiuni obligatorii suplimentare pentru anumite tipuri sau categorii de produse alimentare”. Urmează: „Suplimentar la mențiune”. De ce trebuia articolul 10 „Metrologie” care absolut nu se încadrează aici, „Dispozițiile articolului”...

De ce articolul 9 nu a fost din două alineate? Alineatul (1) „Suplimentar la mențiunile prevăzute” ș.a.m.d. și alineatul (2) „Dispozițiile articolului 8 nu aduc atingere dispozițiilor Legii” ș.a.m.d.

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

Accept. Cu siguranță, vom introduce pentru lectura a doua...

Mulțumesc.

Domnul Tudor Deliu:

Bine. Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnul Boțan.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc.

Domnule Președinte,

E o întrebare de procedură. Dumneavoastră ați menționat că este prezent din partea Guvernului doar un viceministru.

Vă reamintesc că în debutul ședinței din 9 iunie Frațiunea Partidului Liberal a făcut o solicitare de a fi prezent Octavian Calmîc, ministrul economiei, pentru a

prezenta explicații referitor la semnarea unui contract de procurare a energiei electrice de la centrala aflată sub controlul separatiștilor care n-a fost susținută de majoritate, iar în cadrul adresărilor înaintate Guvernului, i-am reiterat această solicitare. Solicit prezența domnului Octavian Calmîc.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Rog Secretariatul să verifice.

În continuare, domnul Reidman.

Vă rugăm, la proiectul de lege pe care-l discutăm.

Domnul Oleg Reidman:

Господин министр, вице-министр, хотелось бы поддержать коллегу Делиу.

Когда вы говорите об информировании consumatori... потребителя, и когда вы говорите о безопасности, забота о том, чтобы безопасный продукт или опасный продукт по истечении срока не оказался на полке, это забота сетей ритейлеров. Да, конечно, потребитель имеет право знать, но это забота сетей ритейлеров.

Вам хорошо известно, что существуют продукты, которые поступают в переработку после длительного хранения, заморозки или иного консервирования. Это касается молочных продуктов, изготовленных из порошкового молока, которое может храниться бесконечно долго, это касается рыбных продуктов, которые солятся, маринуются, режутся и так далее... через значительный период времени после вылова, есть периоды путины, и так далее.

Вот почему важно, чтобы срок изготовления этого продукта был указан, и никакого противоречия с европейской нормой, с европейским стандартом здесь нет. Есть срок изготовления, и есть срок реализации предельный. И всем все ясно, и мы соответствуем полностью европейским стандартам по безопасности.

Вот объясните мне, как вы хотите кормить, грубо говоря, людей, если это касается пищевых продуктов, кормить людей, предположим, рыбными продуктами, которые, как у нас это делается, солятся после разморозки, например. Приходит рыба из Прибалтики в брикетах замороженных, лежит на складах в холодильниках, потом размораживается, солится в ведрах и продается. Также сельдь очень популярная, хек и так далее, ледяные и прочие рыбы, не говоря уже о семге, которая вылавливается в определенное время, и порошковое молоко, в том...

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

La anexa nr.2 punctul 6, deci în ultimul tabel... sau spun altfel: produse alimentare pe a cărei etichetă trebuie să figureze una sau mai multe mențiuni suplimentare. Deci este vorba de carne congelată, preparate de carne congelate, produse pescărești netransformate congelate. Trebuie să fie indicată data congelării sau data primei congelări, în cazul în care produsul a fost congelat de mai multe ori, în conformitate cu punctul 3 din anexa nr.9. (*Voce nedeslușită din sală.*) Deci sînt, da.

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, domnule Reidman, precizare.

Domnul Oleg Reidman:

Precizare.

Вы или не хотите меня понять, или специально, так сказать, уводите вопрос в другую сторону. Вы говорите о материи primă – по сути дела, о продуктах замороженных, где указано, когда их заморозили.

А я говорю о тех продуктах, которые поступают в переработку после хранения. Изготовление молока, кефира, творога и так далее из материалов, которые хранились долго, например, порошковые, да, сейчас это очень распространено, а также другие вещи: консервы, пресервы и прочие вещи, связанные с сыром, которое хранилось долго в замороженном или ином виде.

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

În acest proiect de lege este vorba despre produsele finale, indiferent în ce formă...

Dumneavoastră spuneți de materie primă.

Nu putem să informăm consumatorul despre materia primă care a mers în produsul final. Produsul final, care a nimerit pe raft, asta este informația care nimereste. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Ultima precizare, vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Precizare. Закон называется «Об информировании потребителя»?

Domnul Vasile Luca:

Consumatorului.

Domnul Oleg Reidman:

Consumatorului. Информирование потребителя. Не о безопасности потребителя, а об информировании. Он имеет право проверять, какую сельдь он покупает – из замороженной или засоленной в море, и так далее, и тому подобное, вот о чем речь идет.

Поэтому господин Делиу, мой коллега, совершенно прав – дата изготовления должна быть написана.

И тогда я знаю, когда путина по сельди идет осенью, то в марте она не может быть изготовлена, селедка.

Domnul Vasile Luca:

Bine.

Vă rog să-mi dați propunere concretă, domnule deputat, și s-o introducem în...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țurcan,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Țurcan:

Vă mulțumesc.

Domnule ministru,

În cadrul ședinței Comisiei drepturile omului și relații interetnice a fost abordată o problemă sau ca o propunere a fost înaintată, bazându-se pe Legea cu privire la funcționarea limbilor pe teritoriul Republicii Moldova și noi am propus ca, totuși, să examinați posibilitatea respectării drepturilor respective ale consumatorilor care nu posedă limba de stat, având în vedere că limba de comunicare interetnică este limba rusă.

Dumneavoastră ați promis că în cadrul ședinței o să propuneți careva soluții.

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

Țin să menționez că la articolul 14 alineatul (2) deci dumneavoastră vă referiți la alineatul (1), la alineatul (2) este expres scris că alineatul (1) nu împiedică redactarea mențiunilor în mai multe limbi.

Deci la latitudinea producătorului, ambalatorului, această informație poate fi prezentată și în altă limbă decât cea de stat, astfel că noi nu îngădim acest drept, această posibilitate. Și asta este și situația. Deci considerăm că formularea aceasta nu împiedică absolut prezentarea în limba rusă a mențiunilor respective.

Dar și nu putem să obligăm producătorii, deoarece și așa este un volum foarte mare de informație care trebuie să fie plasată pe un produs respectiv ca să asigurăm cât mai mare informare... o amplă informare a consumatorului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Țurcan,

Vă rog frumos, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Domnul Vladimir Țurcan:

Doar o precizare. Nu împiedică, asta nu este formula care corespunde legii. Deci legea poate să fie imperativă, dar nu în sensul – nu împiedică înseamnă cum, cine dorește așa și o să facă. Este legea cu privire la... pe teritoriul Republicii Moldova. Această prevedere, printre altele, este aplicată și în cadrul medicamentelor.

Deci eu vă rog totuși să găsiți o soluție pentru a rezolva problema în cauză, cel puțin, măcar pentru produsul autohton.

Domnul Vasile Luca:

Bine. Atunci cred că cea mai...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Vasile Luca:

... bună formulare... Bine, deci este... propunerea a venit și în comisie. Deci noi ne-am expus pe poziția aceasta.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Gheorghe Mocanu.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Deși întrebarea a fost pusă într-o formă sau alta, ținând cont că autorii au spus că sînt, în principiu, împotriva ca pe etichetă să apară data producerii.

Vreau să vă aduc un argument foarte simplu.

Domnul Vasile Luca:

Vă rog.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Imaginați-vă că la produsele alterabile, ușor alterabile, nu știu – lapte, care are vreo 5 zile perioada de valabilitate, dacă tu citești că expiră în două zile, în principiu, ai o înțelegere că produsul este încă proaspăt, dar la conserve de 2, 3 ani gîndiți-vă la modul practic, tu vezi doar data expirării, mîine, de exemplu, sau peste două zile, dar produsul este deja de 3 ani conservat. Deci nu este un produs proaspăt, chiar dacă se încadrează în termenul de valabilitate.

Eu cred că consumatorul trebuie să aibă acest drept să știe. Deci este și o recomandare. Gîndiți-vă de două ori, pentru că în caz contrar s-ar putea întregul proiect de lege să nu treacă în Parlament. Este o chestie principială că nu putem ca consumatori să nu știm data la care a fost produs un bun și mai ales că încă n-am auzit un argument real de ce nu trecem data producerii.

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

Eu consider că am adus argumentul respectiv. Nu cred că e necesar să-l mai repet încă o dată, dar suplimentar dau definiția și data... este noțiunea de dată a durabilității minimale. Este... înseamnă, este perioada în care produsul își păstrează proprietățile specifice dacă este păstrat în mod corespunzător, ceea ce înseamnă că o mare parte din produse chiar dacă trece, expiră termenul de... data durabilității minimale deci el își păstrează calitățile specifice. Dar este deja la riscul și la hotărîrea ... stabilește consumatorul dacă îl cumpără sau nu.

Ce ține de produsele perisabile și care prezintă un risc sporit din punct de vedere microbiologic, este acea dată limită de consum care după expirarea acesteia nimeni nu recomandă și sînt obligate și rețelele, toți, să scoată produsul de pe raft, astfel că noi considerăm că consumatorul este pe deplin informat prin această dată limită de consum despre posibilele riscuri și posibile... îi dă posibilitatea să evite aceste riscuri prin obținerea acestei informații.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnul Mudreac.

Da, cer scuze, domnule Mocanu.

Da, într-adevăr, mai aveți o precizare sau a doua întrebare.

Poftiți.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Rugămintea mea este să revedeți acest punct, pentru că proiectul per ansamblu este unul bun, chiar foarte bun, deci are foarte multe componente care vor duce la protecția consumatorilor, dar aici este o problemă și mai sînt și în altă parte.

Doi. Noi avem o lege din 2015 cu privire la producția ecologică. Deci există azi complet echipamente sau metodologii prin care noi putem să spunem dacă un produs este ecologic, așa cum este aplicat peste hotare sau nu avem încă această situație?

Domnul Vasile Luca:

Este... avem, deci sînt înzestrate laboratoarele. În mare parte, este vorba de analiza reziduurilor unor produse. Deci avem laborator înzestrat și acreditat în acest domeniu, dar vreau să menționez că conform iarăși abordării sau conceptului

european privind etichetarea sau informarea consumatorului deci este vorba... iată, este acest proiect de lege care reglementează întregul șir de produse alimentare.

Vom veni suplimentar, imediat după acest proiect de lege, cu un act normativ ce ține concret de informarea consumatorului privind produsele ecologice, deci tot ce ține de acest domeniu. Dar concret la întrebarea dumneavoastră avem posibilitatea aceasta.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Da. Vă mulțumesc.

Succes.

Domnul Vasile Luca:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și ultima intervenție, din partea domnului Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Domnule viceministru,

Eu... în contextul și prelungirea la ceea ce a fost menționat de către colegi despre data producerii. Conform unor acte normative, hotărâri de Guvern, este reglementat: importul produselor alimentare cu termen de valabilitate mai mic de 2/3 este interzis în Republica Moldova. De aceea la acest moment data fabricării și pentru aceasta este foarte important.

Noi am discutat și în comisie despre aceasta și nici un regulament european sau de altă natură regulamente nu poate să ne reglementeze ce poate să conțină eticheta și informarea consumatorului pe o listă și mai largă de informații care ar putea să documenteze un consumator. Asta în completarea colegilor și ca necesitate.

Domnul Vasile Luca:

Domnule președinte...

Domnul Radu Mudreac:

Și doi. Vă rog, dacă este prevăzut ca mențiuni obligatorii ceea ce ține de conținutul pe etichetă despre produsele genetic modificate.

Domnul Vasile Luca:

Vă mulțumesc. ...

Domnul Radu Mudreac:

Este mențiunea, produsul include conținut genetic modificat sau nu conține, pentru că cunoaștem că producătorii sînt destul de deștepți, încearcă prin diferite

modalități să mărească productivitatea, inclusiv să coboare prețul produselor, însă consumatorul trebuie să cunoască ce procură și ce conținut are acest produs.

Vă rog.

Domnul Vasile Luca:

Dacă îmi permiteți, domnule președinte, răspund la a doua întrebare.

Deci ce ține de organismele modificate genetic, că am discutat și în comisie, noi acceptăm introducerea în articolul 8 a unei prevederi obligatorii să fie mențiunea: „nu conține organisme modificate genetic”, deoarece pe teritoriul Republicii Moldova este interzisă introducerea oricăror organisme modificate genetic, indiferent de produse alimentare sau orice alt tip de produse, furaje ș.a.m.d., deci astfel că noi o să susținem introducerea acestei prevederi obligatorii în articolul 8.

Ce ține de data limită de consum și data de valabilitate sau data de producere deci este menționat în acest proiect de lege că Guvernul va veni în timp de 12 luni cu modificări la documente sau la actele normative conexe.

Vom veni și cu introducerea acelei modificări de... în care se va găsi formularea în care să păstrăm această prevedere bine reformulat ca să fie calcul concret și să nu periclităm sănătatea și siguranța alimentară a consumatorilor, până la urmă sînt ei cei mai importanți.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Apostol,

Vă rog frumos.

Domnul Ion Apostol:

Domnule viceministru,

Văd că mulți colegi au insistat deja de mai multe ori referitor la faptul ca să fie indicată data fabricării. De exemplu, pe mine și pe foarte mulți oameni nu-i interesează data cînd expiră. Pe mine mă interesează și pe toți, foarte mulți oameni, să consum produsul care-i fabricat azi sau ieri.

Nu vi se pare dumneavoastră că această insistență cu care este promovat acest proiect, mai ales sub aspectul datei producerii, este un truc de marketing și este o încercare de a face lobbyism la... unor firme la importuri ale unor produse care sînt fabricate de foarte, foarte mult timp în urmă?

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

Spun cu cea mai mare sinceritate, cu siguranță, nu ne ocupăm cu lobbyismul, cel puțin eu pot s-o spun cu siguranță, cu mîna pe inimă: nu mă ocup cu absolut nici un lobbyism. Deci nu are scopul acest proiect de lege a asigura un lobbyism

oricărui producător, oricărui importator. Deci noi am transpus, vreau să mai repet încă o dată, noi am transpus prevederile unui regulament european în care avem și noi obligații, avem... trebuie să raportăm transpunerea acestor prevederi. Sînt tabele de concordanță.

Deci nu am abuzat cu absolut nimic. Deci am introdus o prevedere și, așa, ca o constatare, chiar v-aș ruga să vă intereseze și momentul cînd expiră produsul. Pînă la urmă, asta-i cel mai important, nu cît e de proaspăt el. Este important, dar pentru siguranța dumneavoastră cel mai important este să nu consumați produse expirate. Asta e cel mai important.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Și a doua întrebare, domnule Apostol.

Domnul Ion Apostol:

Eu nu înțeleg de ce atîta încăpăținare? Ceea ce e în post, știi cum se spune, este o vorbă „кашу маслом не испортишь”. Dacă adăugăm noi acest termen de producere, ce pierdem noi? Noi îmbunătățim Directiva Europeană. Ne aveți de proști aici pe toți ori ce?

Domnul Vasile Luca:

Vă rog, poftim, eu nu am spus...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Apostol,

Vă rog frumos.

Domnule Luca,

Vă rog frumos. Numai puțin.

Domnule Luca,

Dragi colegi,

Domnule Apostol,

Vă avertizez, nu se ridică vocea, nu se vorbește în felul acesta în plenul Parlamentului. Atunci vă schimbați atitudinea puțin.

Vă mulțumim frumos, domnule Luca.

Vă dorim succese și realizări în activitate. Iar toți deputații sînt în drept să înainteze amendamente.

În continuare, domnul Mudreac, președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară, vă rugăm frumos să ne prezentați raportul comisiei.

Domnul Radu Mudreac:

Onorat Parlament,

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat proiectul de Lege privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare, prezentat de Guvern și expune următoarele considerente.

Proiectul de lege supus examinării definește principiile, cerințele și responsabilitățile generale care reglementează informațiile referitoare la produsele alimentare, în special etichetarea produselor alimentare.

De asemenea, proiectul de lege prevede mijloacele legale pentru garantarea dreptului consumatorilor la informare și procedurile pentru furnizarea informațiilor referitoare la produsele alimentare, astfel, asigurând un înalt nivel de protecție a consumatorului.

Pentru a stabili un cadru legal competitiv bazat pe cerințele privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare se propune armonizarea legislației naționale cu cea comunitară.

Obiectivele prezentului proiect de lege sînt:

- crearea unui cadru legislativ univoc și coerent privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare și garantarea dreptului acestora la informare;

- asigurarea unui înalt nivel de protecție a consumatorului în domeniul informațiilor referitoare la produsele alimentare;

- responsabilizarea agenților economici cu privire la activitatea în domeniul alimentar privind siguranța produselor alimentare;

- asigurarea siguranței produselor alimentare furnizate către consumatorii finali;

- și verificarea corespunderii produselor alimentare la cerințele de etichetare.

Pe marginea proiectului de lege au parvenit avize ale comisiilor permanente care propun proiectul de lege spre examinare și adoptare în ședința plenară a Parlamentului.

Propunerile, obiecțiile și amendamentele parvenite asupra proiectului de lege vor fi luate în considerare la examinarea și definitivarea acestuia în lectura a doua.

Urmare a dezbaterilor, Comisia agricultură și industrie alimentară, cu votul majorității membrilor săi, propune proiectul de Lege cu numărul de intrare 55 din 9 martie 2017 spre aprobare în primă lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări, adică nu sînt întrebări în adresa comisiei. Aici se încheie dezbaterile la proiectul de Lege pentru informarea consumatorului cu

privire la produsele alimentare, proiectul nr.55 din 9 martie 2017 și, potrivit opiniei comisiei, se propune ca acesta să fie aprobat în primă lectură.

Dragi colegi,

Cine este pentru aprobarea proiectului de Lege nr.55 din 9 martie 2017 în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Și vă rugăm frumos în comisie... comisia să purceadă la lucrul în a doua lectură, iar toți deputații care sînt interesați în a îmbunătăți acest proiect de lege și au propuneri bune să le înainteze ca amendamente.

Dragi colegi,

Subiectele de pe ordinea de zi au fost epuizate și acum începem sesiunea de întrebări – răspunsuri.

Și îl invit la tribuna principală pe domnul Bucătaru, viceministrul transporturilor și infrastructurii drumurilor, să dea răspuns la întrebările care au parvenit din partea domnului Țap în privința... ce ține de măsurile întreprinse de minister pentru întreținerea drumurilor naționale care au fost recent reparate.

Vă rog frumos, domnule Bucătaru.

Numai puțin, numai puțin să rugăm colegii să... *(Gălăgie în sală.)*

Domnule Boțan,

Vă informez că domnul Calmîc va fi data viitoare în plenul Parlamentului.

Domnule Bucătaru,

Vă rog.

Domnul Sergiu Bucătaru – viceministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

La întrebarea domnului Iurie Țap, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, privind monitorizarea și controlul respectării limitelor masei și dimensiunilor transporturilor cu greutate pe drumul R6, în special Chișinău – Orhei, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor comunică următoarele.

La moment pe teritoriul Republicii Moldova de către Agenția Națională Transport Auto se efectuează verificarea respectării limitelor maselor totale maxime admise, maselor maxime admise pe axe și/sau dimensiunilor maxime admise ale vehiculelor rutiere utilizate la operațiunile de transport rutier prin intermediul a 10 echipe mobile dislocate geografic pe întreg teritoriul Republicii

Moldova. La moment toate acele 10 echipe mobile de verificare a respectării limitelor maselor totale maxime admise, maselor maxime admise pe axe și/sau dimensiunile maxime admise ale vehiculelor rutiere sînt dotate cu echipament de cîntărire verificat metrologic.

În cazul în care la efectuarea verificării respectării pe drumurile publice a transporturilor se constată depășirea greutăților și/sau gabaritelor permise de legislația în vigoare, inspectorii ANTA întocmesc consecutiv atît procese-verbale privind controlul sarcinii pe osie, precum și procese-verbale cu privire la contravenție.

Astfel, în asemenea cazuri, conducătorul auto care a admis abaterile enunțate urmează să achite atît taxele prevăzute de către Codul fiscal, precum și sancțiunile prevăzute de Codul contravențional.

În cazul în care, în rezultatul verificărilor se constată că masa totală a unității de transport și/sau gabaritele acesteia depășesc limitele admise cu mai mult de 20%, suplimentar, inspectorii ANTA suspendă dreptul de utilizare a vehiculului rutier pe un termen de pînă la 6 luni, prin reținerea plăcuțelor de înmatriculare și a certificatului de înmatriculare a unității de transport.

În special, dacă să ne referim la traseul menționat în interpelarea domnului deputat Iurie Țap, menționez că actualmente pe traseul Chișinău – Orhei sînt dislocate două echipe mobile de control al transportului rutier, și anume, pe traseul M2 km21 în regiunea localității Micăuți și traseul M2 km48 în regiunea localității Orhei, echipe mobile abilitate cu dreptul de verificare a respectării limitelor maselor totale maxime admise, maselor maxime admise pe axe și/sau dimensiunilor maxime admise ale vehiculelor rutiere.

De menționat este că, începînd cu 1 martie 2017, echipa mobilă dislocată pe traseul M2 km21 regiunea localității Micăuți a verificat 118 unități de transport, fiind întocmite 30 de procese-verbale cu aplicarea taxelor prevăzute de Codul fiscal, în mărime totală de 70 343 lei. Totodată, fiind întocmite și 82 de procese contravenționale, în conformitate cu prevederile articolelor 197 și 200 Cod contravențional.

Echipa dislocată pe traseul M2 km48 în regiunea localității Orhei a supus verificării 142 de unități de transport, au fost întocmite 79 de procese-verbale cu privire la achitarea taxelor prevăzute de către Codul fiscal, fiind achitate, astfel, 57 307 lei și întocmite 98 de procese-verbale cu privire la contravenție.

Deci, ca și date statistice, putem prezenta sau putem enunța că din data de 1 martie 2017 și pînă la data de 21 iunie 2017 de către inspectorii ANTA au fost întocmite 397 de procese-verbale a sarcinii pe osie, fiind aplicate amenzi în mărime de 468 401 lei. Totodată, începînd cu data de 1 ianuarie 2017 și pînă la data de 21 iunie 2017 de către inspectorii ANTA au fost aplicate sancțiuni cu întocmirea a 3 178 de procese-verbale cu privire la contravenție, fiind aplicate amenzi în mărime de 2 949 101 lei, iar în 454 de cazuri a fost aplicată măsura de

constrângere prin reținerea certificatului de înmatriculare și a plăcuțelor de înmatriculare a unităților de transport.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule viceministru.

Domnule Țap,

Poftim, întrebări.

Domnul Iurie Țap:

Domnule viceministru,

Vă mulțumesc mult pentru această informație.

Eu, de fapt, voi ruga, dar totuși să îmi spuneți: drumurile, de ce sînt deteriorate, dacă ANTA și ministerul au realizat aceste activități? Eu vroiam să știu de ce sînt distruse drumurile care vor trebui să fie reparate. Aceasta este. Ori ANTA nu își face bine meseria pînă la capăt și vă rog aici să vedeți, fiindcă... mulțumesc, zic, pentru acest răspuns, dar, de fapt, este un mesaj care trebuie Guvernul, ministerul să-l realizeze.

Pentru că, știți foarte bine, bani sînt puțini și aceste investiții, ele sînt de durată. Sau dacă nu a fost respectată tehnologia? Poate să fie, mă rog, să se examineze. Dar, cel mai important, ministerul, ca autoritate publică centrală de specialitate, este obligat să asigure atît controlul, dar și calitatea sau asigurarea patrimoniului public – parte a căruia sînt și drumurile naționale.

Vă mulțumesc pentru răspuns.

Și, domnule vicepreședinte,

Doar o să vă rog, noi avem vinerea viitoare ziua interpelărilor. Eu rog, sînt cîteva interpelări care deja au mai mult de două-trei luni de zile, sînt cîteva întrebări care, la fel, au două-trei luni de zile și rog ca Secretariatul general, responsabilii împreună cu Guvernul să se pregătească, dar să obținem aceste răspunsuri.

Vă mulțumesc mult.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Bine. Mulțumesc, domnule viceministru.

Mulțumesc, domnule Țap.

Stimați colegi,

Ședința este închisă și Biroul permanent al Parlamentului оповестит о следующей дате и времени заседания.

Mulțumesc.

Week-end plăcut.

Ședința s-a încheiat la ora 12.09.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului.*